

Tema 14: Duh Sveti i njegovo djelovanje u Crkvi

Djelovanje Duha Svetoga ostvaruje se u Crkvi po sakramentima. Obično kažemo da je Duh Sveti poput duše Crkve jer u njoj ima neke od funkcija koje duša ima u tijelu: osnažuje ju, potiče na poslanje, ujedinjuje u ljubavi. On je nutarnji učitelj koji govori u srcu čovjeka, otkriva mu Božje tajne, daje mu razlučiti što je Bogu milo.

14.12.2023.

Članak poslušajte ovdje.

Duh Sveti

U Svetom pismu se Duh Sveti naziva različitim imenima: Dar, Gospodin, Duh Božji, Duh Istine i Paraklet, između ostalih. Svaka od ovih riječi govori nam nešto o Trećoj osobi Presvetog Trojstva. To je „Dar”, jer nam ga daju Otac i Sin: Duh je došao živjeti u našim srcima (Gal 4,6), došao je da uvijek ostane s ljudima. Nadalje, sve milosti i darovi dolaze od Njega, od kojih je najveća vječni život s drugim božanskim Osobama. U Njemu imamo pristup Ocu po Sinu.

Duh je „Gospodin” i „Duh Božji”, što su u Svetom pismu nazivi koji se pripisuju samo Bogu, jer je on Bog s Ocem i Sinom. On je „Duh Istine” jer

nas uči svemu što nam je Krist objavio, jer vodi i održava Crkvu u istini. On je „drugi” Paraklet (Tješitelj, Branitelj) obećan od Krista, koji je prvi Paraklet. Grčki tekst kaže „drugi” paraklet, a ne „drugačiji” kako bi ukazao na zajedništvo i kontinuitet između Krista i Duha.

U Nicejsko-carigradskom simbolu molimo: »Vjerujem u Duha Svetoga, Gospodina i Životvorca, koji izlazi od Oca i Sina. Koji se Ocem i Sinom skupa časti i zajedno slavi; koji je govorio po prorocima«. Oci Carigradskog sabora (oko 381.) željeli su staviti u ovaj izraz neke od biblijskih naziva za Duha Svetoga. Nazivajući ga „životvorcem”, mislili su na dar koji Bog od božanskog života poklanja čovjeku. Budući da je Gospodin i životvorac, on je Bog, štujemo ga jednako kao i druge dvije božanske Osobe i u zajedništvu s njima. Na kraju izraza htjeli su istaknuti poslanje Duha: On je

govorio po prorocima. Proroci su oni koji su govorili u ime Boga potaknuti Duhom. Objava Duha u proročanstvima Staroga zavjeta nalazi svoje ispunjenje u otajstvu Isusa Krista, konačne Riječi Božje.

»Brojni su njegovi simboli: *voda živa*, koja izvire iz Kristova propodenog srca i poji krštenike, *pomazanje* uljem, koje je sakramentalni znak potvrde, *oganj*, koji prepobražava ono što dohvati; *oblak* taman ili svijetao, u kojem se očituje slava Božja; *polaganje ruku*, kojim se podjeljuje Duha; *golubica*, koja prigodom krštenja silazi na Krista i ostaje nad njim«.

Poslanje Duha Svetoga

Treća Osoba Presvetog Trojstva surađuje s Ocem i Sinom od početka Plana našega spasenja pa sve do njegova svršetka, ali u „posljednjim vremenima”, koja su započela otkupiteljskim Utjelovljenjem Sina,

Duh se objavio i darovan nam je, prepoznat je i prihvaćen kao Osoba. Djelovanjem Duha, Sin Božji se utjelovio u utrobi Djevice Marije. Duh ga je pomazao od početka, stoga možemo reći da je Isus Krist Mesija od početka svoga čovještva (Lk 1,35). Isus Krist otkriva Duha svojim naukom, ispunjavajući obećanje dano Patrijarsima (Lk 4,18s), i priopćio ga je novonastaloj Crkvi, razlivši svoj duh na Apostole nakon svog Uskrsnuća. Duh je poslan na Pedesetnicu da se nastani u Crkvi, mističnom Tijelu Kristovu, osnažujući je i usmjeravajući svojim darovima i svojom prisutnošću. On je u njoj kao što je bio u Utjelovljenoj Riječi. I zato se kaže da je Crkva Hram Duha Svetoga.

Na dan Pedesetnice Duh je sišao nad apostole i prve učenike pokazujući vanjskim znakovima osnaživanje Crkve koju je Krist utemeljio. Poslanje Krista i Duha postaje

poslanje Crkve, koja je poslana naviještati i širiti otajstvo trojstvenog zajedništva. Duh uvodi svijet u „posljednja vremena”, u vrijeme Crkve.

Duh Sveti, koji pokreće Crkvu, jamči da se sve što je Krist rekao i naučavao u danima kada je živio na zemlji do svoga Uzašašća produbljuje i uvijek čuva na životu, ne zanemarujući ni najmanji detalj. Nadalje, kroz slavlje-dijeljenje sakramenata, Duh posvećuje Crkvu i vjernike, čineći da ona uvijek nastavlja privoditi duše k Bogu.

»U nerazdjeljivu Trojstvu Sin i Duh su različiti, ali nerazdvojivi. Od početka do svršetka vremena, kada Otac šalje Sina, šalje i svoga Duha koji nas u vjeri sjedinjuje s Kristom da kao posinci možemo Boga zvati „Oče” (Rim 8,15). Duh je nevidljiv, ali mi ga poznajemo po njegovu

djelovanju kada nam objavljuje Riječ i kada djeluje u Crkvi».

»Moćni dolazak Duha Svetoga na Duhove nije bio neki izloiran događaj. Nema stranice u *Djelima apostolskim* na kojoj se ne govori o Njemu i o njegovim djelima, koja vode život i daju mu duha, te o promjenama prakšćanske zajednice [...] Duboka stvarnost koju nam ti tekstovi Svetoga pisma otkrivaju nije samo sjećanje na prošlost, na zlatno doba Crkve, koje je nestalo u prošlosti. Ta stvarnost unatoč bijedi i grijesima svakoga od nas jest stvarnost Crkve i danas i za sva vremena».

Njegovo djelovanje u Crkvi

Duh Sveti uvijek djeluje s Kristom, iz Krista i suobličujući kršćane Kristu. Njegovo djelovanje ostvaruje se u Crkvi po sakramentima. Po njima Krist ispunja udove svoga Tijela svojim Duhom i daje im Božju milost

koja po Duhu donosi plodove novog života. Duh Sveti je Učitelj i također djeluje dajući posebne milosti nekim kršćanima za dobro cijele Crkve, podsjećajući sve kršćane na ono što je Krist objavio (Iv 14,25s). Krist i Duh su „dvije ruke Božje”, dva poslanja iz kojih je nastala Crkva (sveti Irenej Lyonski).

»Duh izgrađuje, oživljuje i posvećuje Crkvu: Duh Ljubavi krštenicima vraća grijehom izgublenu bogolikost i oživljuje ih u Kristu Životom samoga Presvetog Trojstva. Šalje ih da svjedoče Kristovu Istinu i ustrojava ih u njihovim raznolikim i povezanim službama da svi donose „plod Duha”(Gal 5,22)«.

Kad kažemo u Vjerovanju „Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku”, potvrđujemo da vjerujemo u Duha Svetoga koji djeluje u Crkvi, posvećuje je, izgrađuje po Kristovoj mjeri, potiče je

da vrši poslanje koje joj je povjereno. Iako se čini da doslovni izraz u narodnim jezicima potvrđuje da se čin vjere odnosi na Crkvu, to nije slučaj u latinskom jeziku. Čin vjere odnosi se na Boga, a ne na djela Božja. Crkva je djelo Božje, a u vjerovanju potvrđujemo da vjerujemo da je djelo Božje.

Obično kažemo da je Duh Sveti poput duše Crkve jer u njoj vrši neke od funkcija koje duša vrši u tijelu: daje joj snagu, potiče je na poslanje, ujedinjuje u ljubavi. Ali odnos Duha Svetoga s Crkvom nije isti kao odnos između duše i ljudskog tijela, koji čine osobu. Zato ne kažemo da je Crkva personifikacija Duha ili njegovo utjelovljenje.

Djelovanje Duha Svetoga u Crkvi također se odražava po njegovom trajnom djelovanju u dušama svih kršćana. Naime, osim djelovanja u sakramentima, Duh čini da rastemo

u Kristu, sve dok ne dostignemo skladan stas savršenog čovjeka. On je nutarnji učitelj koji govori u srcu čovjeka, otkriva mu Božje tajne, daje mu razaznati što je Bogu milo, njegovu božansku Volju punu ljubavi za svakoga. Duh nas uči kako se obratiti Bogu, razgovarati s njim (Rim 8,26) i pomaže nam da sve procjenjujemo u duhu vjere.

Taj nam dar Duha pomaže spoznati stvari, događaje, ljude, nutarnja kretanja duše, procjenjujući ih prema tome koliko nas približavaju ili udaljavaju od Boga. Također nam pomaže da otkrijemo kako ih usmjeriti prema punini na koju su pozvani, pomažući nam tako da surađujemo u izgradnji Božjeg kraljevstva.

Djelovanje Duha Svetoga u Crkvi je, dakle, vrlo raznoliko: djeluje u hijerarhiji, u sakramentima, po nesakramentalnim darovima i u srcu

svakog kršćanina, dopirući do najintimnijih tajni crkvenog tijela. Cilj njegovog djelovanja je ujedinjenje svih ljudi s Kristom i, samim tim, ujedinjenje čovječanstva i dovođenje svega stvorenog do punine koju je sam Boga odredio (Rim 8,19-22). Budući da je djelovanje Duha Svetoga tako blisko povezano s poslanjem Crkve i da u njoj djeluje, obično ne kažemo da Crkva nešto zamjenjuje ili dodaje u poslanju Krista i Duha, nego ona produžuje Kristovo poslanje i uprisutnjuje dva božanska poslanja.

Zbog svega rečenog, Crkva je „hram Duha Svetoga“, jer On živi u tijelu Crkve i izgrađuje ju u ljubavi Riječju Božjom, sakramentima, krepostima i karizmama. S obzirom da je pravi hram Duha Svetoga bio Krist (Iv 2,19-22), ova slika također ukazuje da je svaki kršćanin Crkva i hram Duha Svetoga. Karizme su darovi koje Duh daje svakoj osobi za dobro ljudi, za

potrebe svijeta, a posebno za izgradnju Crkve. Na pastirima je da razluče i vrednuju karizme (1 Ts 5,20-22).

Osnovna literatura

—*Katekizam Katoličke Crkve*, 683-701; 731-741.

—*Kompendij Katekizma Katoličke Crkve*, 136-146.

—sveti Ivan Pavao II., *Kateheza o Duhu Svetom* (kolovoz-prosinac 1989.)

—Franjo, *Audiencia Opća audijencija*, 17. III. 2021.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/tema-14-
duh-sveti-i-njegovo-djelovanje-u-crkvi/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/tema-14-duh-sveti-i-njegovo-djelovanje-u-crkvi/)
(8.08.2025.)